

TÜRKİYE'DE ULAŞTIRMA SEKTÖRÜNÜN TARİHİ GELİŞİMİ
(KARAYOLLARI-DEMİRYOLLARI)

Y.Doç.Dr.Kurban ÜNLÜÖNEN(*)

GİRİŞ:

Günümüzde ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında ulaştırma sektörünün önemi gün geçtikçe artmaktadır. Ulaştırma sektörünün milli gelirimizin içindeki payı 1907 yılında % 3,1(1) iken, cari üretici fiyatları ile (2) 1923 yılında % 5,1 1940 yılında % 4,9 1945 yılında % 5,0 1950 yılında % 5,1 1955 yılında % 6,2 1960 yılında % 7,2 1965 yılında % 7,6 1970 yılında % 7,6 1975 yılında % 8,2 1985 yılında % 9,9 ve 1990 yılında (3) % 10,1 olmuştur. Buna paralel olarak bu sektörde yatırımlar ve istihdam da hızlı bir artış göstermektedir.

1842-1924 yılları arasında yaşamış bulunan ünlü İngiliz iktisatçısı Alfred MARSHALL da günümüzde hakim olan iktisadi hadise imal sanayinin değil, ulaştırma sanayinin gelişmesidir diyerek ulaştırma sektörünün önemine dikkatleri çekmek istemiştir.

Ulaştırma sektörü gelişmeyen ülkelerin kalkınmasından bahsetmek güçtür. Ulaştırma ağını bir vücudun kan dolaşımına benzetirsek ulaştırma ağı yetersiz olan ülkelerin solunum yetmezliği yüzünden hayatiyeti tehlikeye girer.

Ulaştırma sektörünün yurt savunması için büyük önem arzemesi yanında günümüzde "bacasız sanayi" olarak isimlendirilen ve ülke ekonomilerinde büyük yer tutan turizm sektörünün gelişmesi de tamamen ulaştırma sektörünün gelişmesine bağlı olarak gelişmektedir.

Biz burada dar bir çerçeve içersinde ulaştırma sektörünün tarihi gelişmesini sadece karayolları ve demiryolları alt sektörleri ile sınırlayarak incelemeğe çalışacağız. Cumhuriyetten önce durum ne idi? Cumhuriyet döneminde de planlı kalkınma dönemine kadar ve planlı kalkınma döneminde ne gibi gelişmeler oldu? Bu gibi sorulara cevap aramaya çalışacağız.

(*) Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

